

ارزیابی و تحلیل عملکرد کاروان‌های اعزامی ایران در بازی‌های پارالمپیک

کامران عیدی پور^۱، حسین عیدی^{۲*}، همایون عباسی^۳، ابوذری سوری^۴، فرهاد نظری^۵
(۱۳۹۲/۰۴/۱۲، تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۸/۰۸، تاریخ تصویب: ۱۳۹۲/۰۸/۰۸)
۱ و ۴ کارشناس ارشد دانشگاه رازی کرمانشاه، ۲ و ۳ استاد یار دانشگاه رازی کرمانشاه

چکیده

تحقیق حاضر به توصیف و ارزیابی عملکرد کاروان‌های اعزامی ایران به بازی‌های پارالمپیک پرداخته است. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و از نوع مطالعات گذشته نگر است. جامعه آماری کلیه دوره‌های بازی‌های پارالمپیک یعنی هفت دوره (۱۹۸۸-۲۰۱۲) که ایران در آنها حضور داشته است، می باشد. اطلاعات لازم از طریق منابع معتبر مرتبط با بازی‌های پارالمپیک به دست آمد و با استفاده از آمار توصیفی (جدول نمودار و غیره) و آمار استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و آزمون کروسکال والیس و غیره) طبقه بندی و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. از مهم‌ترین یافته‌های این تحقیق می توان به رابطه مثبت و معنادار بین مجموع مدال‌ها و تعداد ورزشکاران ($P \leq 0.05$ و $r = 0.47$) اشاره کرد. همچنین، بین مجموع مدال کسب شده و جنسیت رابطه وجود داشت. رشته دو و میدانی با کسب ۷ مدال و میانگین رتبه ۴۴/۲۹ مدال آورترین رشته ایران در پارالمپیک بوده است. بهترین عملکرد کاروان پارالمپیک در بازی‌های ۲۰۱۲ لندن و ضعیف‌ترین عملکرد در بازی‌های ۱۹۹۲ بود. سیاستگذاران ورزش باید توجه ویژه‌ای به ورزش زنان داشته و از رشته‌های پر مدالی همچون دو و میدانی حمایت و دیگر رشته‌ها را نیز تقویت کنند و در اعزام تعداد بیشتر ورزشکاران در قالب کاروان‌های ورزشی متعدد همت گمارند.

واژه‌های کلیدی

ایران، پارالمپیک، ورزشکاران، مدال، ارزیابی عملکرد، دو و میدانی

مقدمه

ملی پارالمپیک^۳، چهار سازمان بین المللی و پنج سازمان منطقه ای به ورزش معلولان اختصاص دارد (۲). تاریخ نوپای جنبش پارالمپیک به سال ۱۹۴۸، یعنی به زمان برگزاری چهاردهمین دوره بازی‌های المپیک بر می‌گردد. در این زمان به ابتکار لودوینگ گوتمن^۴ اولین مسابقات استوک مندویل^۵ در کشور انگلیس شکل گرفت، که در آن ورزشکاران قطع نخایی جنگ جهانی دوم شرکت کردند. به مرور زمان مسابقات در چند رشته ورزشی افزایش یافت و سپس به مسابقات پارالمپیک تبدیل شد. به تدریج مسابقات پارالمپیک رشد کرد و به یکی از رویدادهای ورزشی مهم جهان تبدیل گشت (۳). از طرفی، اولین دوره بازی‌های پارالمپیک به صورت رسمی در سال ۱۹۶۰ در رم برگزار شد که از ۲۳ کشور تعداد ۴۰۰ ورزشکار در این مسابقه شرکت کردند. پس از آن دیگر معلولان سازمان‌های ورزشی و بین المللی با انجام دادن ورزش‌ها و مسابقات مختلف به صحنه این مسابقات وارد شدند و آن را گسترش دادند (۴).

در بازی‌های پارالمپیک (۱۹۸۸) سئول، همکاری بین کمیته المپیک و پارالمپیک آن چنان خوب بود که کره جنوبی به مثابه میزبان تصمیم گرفت امکانات و تدارکاتی مشابه بازی‌های تابستانی را برای بازی‌های پارالمپیک استفاده و با همان درجه و سطح المپیک تابستانی برای این رویداد نیز در صحنه ظاهر شود. همچنین، بازی‌های پارالمپیک (۱۹۹۲) بارسلون، گامی فراتر گذاشته و با حضور ۳۵۰۰ ورزشکار از ۸۲ کشور برگزار شد. از طرف دیگر، با وجود عملکرد بسیار خوب دو دوره گذشته؛ در المپیک (۱۹۹۶) آتلانتا نه فقط کیفیت بازی‌ها و زیر ساخت‌های آن افزایش پیدا نکرد، بلکه مشکلات و انتقادهایی را نیز از طرف شرکت کنندگان در مورد

بازی‌های المپیک و پارالمپیک نه یک رویداد صرف ورزشی، بلکه یک جنبش وسیع اجتماعی هستند که به مدد فعالیت‌های ورزشی باعث تعالی انسان و تفاهم بین المللی می‌شوند. هدف المپیزم این است که ورزش را همه جا، در خدمت رشد و توسعه ی هماهنگ انسان قرار دهد و جامعه ای در صلح و آرامش و با حفظ کرامت انسانی بنا کند. بنابراین، جنبش المپیک و پارالمپیک خود به تنهایی یا با همکاری سایر سازمان‌ها؛ در چهارچوب امکاناتی که در اختیار دارد، در فعالیت‌هایی که در راستای ارتقاء تحقق صلح در جوامع است؛ شرکت می‌کند (۱). ورزشکاران جهان با شرکت در بازی‌های المپیک و پارالمپیک، ضمن نمایش اوج هنرهای فردی و گروهی ورزش، به تبادل فرهنگ، آداب و رسوم مختلف و نیز تبلیغ تفاهم، دوستی و دنیای بهتر توأم با صلح و صفا می‌پردازند (۱۰).

اولین دوره بازی‌های المپیک نوین در سال ۱۸۹۶ در آتن برگزار شد. کوبرتن^۱ از این بازی‌ها تحت عنوان نوین و بین المللی یاد کرد (۴). این بازی‌ها با حضور ۲۴۵ مرد ورزشکار آغاز شد و حالا پس از گذشت حدود ۱۱۰ سال از آن روز، با وجود تمام مشکلات، جنگ‌ها، مخالفت‌ها و تحریم‌ها این نهضت آن چنان ریشه دوانده که همچنان به راه خود ادامه داده است (۱۲). کلمه پارالمپیک برگرفته از حرف اضافه یونانی؛ به معنای «در کنار، همراه» و کلمه المپیک می‌باشد تا نشان دهد که چگونه این دو جنبش در کنار همدیگر وجود دارند. کمیته بین‌المللی پارالمپیک^۲ نماینده بین المللی سازمان ورزش معلولان است که در سال ۱۹۸۹ در کشور آلمان تاسیس شد. این کمیته یک سازمان بین المللی غیر انتفاعی است که با ۱۷۴ کمیته

3 . NPC

4 . ladwing Guttman

5 . Stoke Mandeville

1 . Pierre de Coubertin

2 . International Paralympics committee

مسابقات اعزام کرده اند و بخش زیادی از مجموع مدال‌های بازی‌های المپیک را از آن خود کرده اند (۱۲). سین^۲ (۱۹۹۹)، در پژوهش خود به این نتیجه رسید که کشورهای اروپایی با سرمایه‌گذاری‌هایی که در ورزش انجام دادند و نیز به دلیل روی آوردن به رشته‌های پایه و پرمدالی هم چون دوومیدانی، قایقرانی، و شنا، راه ترقی را پیش گرفتند تا سهم زیادی از مدال‌های بازی‌های المپیک را از آن خود کنند (۱۵). انتشارات مک گرو هیل^۳ (۲۰۰۴)، تحقیقی را در با عنوان پیش به سوی المپیک ۲۰۰۸ پکن انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که قاره اروپا بعد از قاره استرالیا به نسبت تعداد مدال کسب شده و جمعیت شرکت کننده در این مسابقات در رده دوم قرار دارد (۱۱).

سجادی و همکاران (۱۳۹۲). اولویت بندی عوامل مؤثر بر موفقیت کاروان ورزشی ایران در بازی‌های آسیایی ۲۰۱۰ گوانجو پرداختند. نتایج نشان داد که منابع مادی در بین تمام منابع بیشترین اهمیت و تاثیر را بر عملکرد کاروان ایران دارد و سپس عوامل فناوری، تسهیلاتی، مالی، انسانی و منابع مدیریتی به ترتیب بیشترین اهمیت را داشتند (۵).

سگری، عیدی (۱۳۹۱)، به ارزیابی عملکرد ایران در بازی‌های المپیک تابستانی در مقایسه با رقبای آسیایی پرداختند. از مهم ترین یافته‌های این تحقیق می توان به نوسانات عملکرد ایران در بازی‌های المپیک در مقایسه با دیگر رقبا اشاره کرد؛ به طوری که نمودار عملکرد ایران سینوسی شکل (با جهش‌های نزولی و صعودی بلند) بوده و فاقد ثباتی است. همچنین، بهترین رشته ورزشی ایران در بازی‌های المپیک رشته کشتی بوده است؛ به طوری که این رشته توانسته است ۳۶ مدال رنگارنگ از جمله ۸ طلا، ۱۳ نقره و ۱۷ برنز برای ایران در بازی‌های المپیک کسب

امکانات دهکده المپیک، سیستم حمل و نقل و غیره همراه داشت (۷).

اولین حضور کاروان پارالمپیک ایران به بازی‌های (۱۹۸۸) سنول در کره جنوبی بر می گردد که کاروان ایران با ۳۵ ورزشکار در قالب چهار رشته ورزشی گلبال، دو و میدانی، والیبال نشسته و وزنه برداری در این مسابقات حضور یافت. از آن زمان به بعد کاروان پارالمپیک ایران با اعزام رشته‌ها و ورزشکاران بیشتر به این مسابقات، حضور و نقش مهم تری را ایفا کرد و توانسته است، عملکردهای بهتری را کسب کند. از آن زمان تاکنون، کاروان پارالمپیک کشورمان تا سال ۲۰۱۲ در هفت دوره از این بازی‌ها حضور داشته است (۶).

متأسفانه به نظر می رسد که تحقیقات اندکی در زمینه ورزشکاران معلول و ارزیابی عملکرد آنها در بازی‌های پارالمپیک انجام گرفته است. در مقابل، تحقیقات مختلفی در زمینه بازی‌های المپیک و بررسی عملکرد کشورها و ورزشکاران در این رویدادها انجام شده است. مثلاً، در تحقیقی که دیمیتریا (۲۰۰۹)، با عنوان نمایش آماری مدال‌های در بازی‌های المپیک پکن انجام داد، به این نتیجه رسید که تفاوت قابل توجهی در سهم مدال‌ها در میان پنج منطقه جغرافیایی وجود دارد. همچنین با توجه به جنسیت مردان ۵۶٪ و زنان ۴۱٪ از مدال‌های این دوره از مسابقات را کسب کردند (۱۳). لی^۱ (۲۰۰۷)، در پژوهش خود بیان داشت ورزشکاران اروپایی در بازی‌های المپیک به ویژه در رشته‌هایی چون دو و میدانی، قایقرانی و شنا عملکرد مطلوبی از خود به جای گذاشته اند (۱۸). داماسک و همکاران (۲۰۰۶)، در تحقیق دیگری مقایسه بازی‌های المپیک، با ملاک مدال‌ها را ارزیابی کردند. نتایج این تحقیق نشان داد کشورهای ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی تعداد ورزشکار بیشتری را به

2 . Sinn

3 . MC Grow Hill Company

1 . Lee

کند. رشته‌های وزنه برداری، تکواندو و دو و میدانی از دیگر رشته‌های مدال آور ایران در المپیک بوده‌اند. ایران با میانگین وزنی رتبه ۳۱/۰۷ به عنوان پنجمین کشور قدرتمند آسیایی بعد از چین (۳/۸۷)، ژاپن (۱۰/۹۵)، کره جنوبی (۱۹/۹۴) و قزاقستان (۲۵/۴) مطرح است (۸). عیدی و همکاران (۱۳۹۳)، به ارزیابی و تحلیل عملکرد ورزشکاران ایران در بازی‌های المپیک (۱۹۴۸-۲۰۰۸) پرداختند. یافته‌های تحقیق نشان داد که ایران فقط در چهارده دوره بازی‌های المپیک حضور داشته است، و در مجموع ۴۸ مدال (۱۱ مدال طلا، ۱۲ نقره، ۲۴ برنز) کسب کرده است. از طرفی دیگر، تمام مدال‌های ایران در المپیک از سه رشته کشتی، وزنه برداری و تکواندو کسب شده است. ضمناً بین تعداد ورزشکاران و مدال‌های کسب شده ایران، رابطه معنی دار مشاهده نشد (۹).

عیدی و سجادی (۱۳۸۸)، به بررسی توزیع قاره ای مدال‌های المپیک (از ۱۸۹۶ تا ۲۰۰۴) پرداخته‌اند. در این تحقیق مشخص شد که پنج رشته پرمدال در بازی‌های المپیک به ترتیب عبارت‌اند از دوومیدانی، قایقرانی، شنا، کشتی، و ژیمناستیک که بیش از ۵۰ درصد کل مدال‌های توزیع شده در بازی‌های المپیک تابستانی را به خود اختصاص دادند و قاره‌های اروپا و آمریکا بیشتر مدال‌های خود را از طریق ورزشکاران این پنج رشته (به ویژه ورزشکاران زن خود) به دست آوردند (۶). با توجه به اهمیت و جایگاه بالای بازی‌های المپیک به مثابه بزرگترین رویداد ورزشی جهان، کمیته بین‌المللی المپیک برای اعطای میزبانی به شهرهای داوطلب برگزاری بازی‌های المپیک، برای حمایت از ورزشکاران دارای معلولیت یا نقص عضو، شهرهای کاندید را ملزم به برگزاری بازی‌های پارالمپیک کرده است. از طرف دیگر، سایه سنگین این رویداد بر بازی‌های پارالمپیک و عدم انعکاس لازم رسانه‌ها و تبلیغات، موجب شده است که این رویداد بین

المللی از جایگاه و اهمیت پایین‌تری نسبت به دیگر رویدادها برخوردار شود. همچنین، با وجود ادبیات غنی بازی‌های المپیک و تحقیقات بسیار زیادی که در ابعاد مختلف این ابر رویداد ورزشی انجام شده است، متأسفانه تحقیقات اندکی در زمینه ورزشکاران معلول و ارزیابی عملکرد آنها در بازی‌های پارالمپیک انجام شده است، هر چند این ورزشکاران بارها در این میدان بزرگ بین‌المللی پرچم سه رنگ ایران را به اهتزاز درآورده و باعث غرور ملت ایران شده‌اند. بنابراین، این پژوهش به دنبال پر کردن این شکاف تحقیقاتی، ارائه اطلاعات توصیفی و بازخوردهایی برای سیاستگذاران این حوزه می‌باشد. از طرف دیگر، روش مرسوم برای ارزیابی کشورها؛ رتبه بندی کشورهای شرکت کننده در این بازی‌ها، براساس مجموع مدال‌های کسب شده آنهاست. با توجه به مطالب گفته شده و تحقیقات اندکی که در زمینه ارزیابی توصیفی عملکرد کشورمان در بازی‌های پارالمپیک صورت گرفته است، این تحقیق به بررسی عملکرد کاروان پارالمپیک ایران در هفت دوره حضور در بازی‌های پارالمپیک و مقایسه با برخی کشورهای آسیایی پرداخته است.

روش‌شناسی تحقیق

روش تحقیق، توصیفی-تحلیلی است، که پژوهشگر سعی کرده در قالب مطالعه ای تطبیقی نتایج و مدال‌های کسب شده ایران را در طول ادوار مختلف پارالمپیک که ایران در آنها حضور داشته (۱۹۸۸-۲۰۱۲) را مورد بررسی و مقایسه قرار دهد. نمونه آماری برابر با حجم جامعه و شامل ۷ دوره مسابقات پارالمپیک سئول، بارسلون، آتلانتا، سیدنی، آتن، پکن و لندن می‌باشد. برای جمع‌آوری اطلاعات در این زمینه از روش مطالعات استنادی و کتابخانه ای استفاده شده و اطلاعات لازم از طریق کتاب‌ها، مقالات، گزارش‌ها، و منابع فارسی و

لاتین منتشر شده در مورد بازی‌های پارالمپیک به دست آمد و به صورت جدول و نمودار طبقه بندی شد. از آنجا که بین منابع مختلف گاهی تناقض‌هایی در اطلاعات ارائه شده موجود بود، محقق تلاش کرده است با بررسی دقیق منابع، معتبرترین اطلاعات را در این زمینه ارائه کند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از آمار توصیفی (میانگین، جدول، نمودار و...) و آمار استنباطی (آزمون کالموگروف اسمیرنوف برای اطلاع از نرمال بودن داده‌ها، ضریب همبستگی پیرسون و کروسکال والیس) استفاده شده است. نرم افزار آماری مورد استفاده، SPSS²⁰ و در سطح و معناداری $P \leq 0/05$ بوده است.

یافته‌ها

جدول (۱) توصیف وضعیت حضور کاروان‌های اعزامی ایران به هفت دوره از بازی‌های پارالمپیک را از سال (۲۰۱۲-۱۹۸۸) که ایران در این دوره از بازی‌ها حضور داشته است، به تفکیک مدال نشان داده است. نتایج نشان دهنده آن است که بهترین دوره حضور ایران با کسب مجموع ۲۴ مدال به بازی‌های پارالمپیک ۲۰۱۲ لندن و ضعیف‌ترین حضور به بازی‌های ۱۹۹۲ با کسب مجموع ۴ مدال بر می‌گردد.

جدول ۱. وضعیت حضور ایران در بازی‌های پارالمپیک (۱۹۸۸-۲۰۱۲)

دوره	مدال			ورزشکار			رشته
	طلا	نقره	برنز	مجموع	زن	مرد	
۱۹۸۸	۴	۱	۳	۸	-	۳۶	۴
۱۹۹۲	۱	۲	۱	۴	۴	۲۵	۳
۱۹۹۶	۹	۵	۳	۱۷	۲	۲۸	۴
۲۰۰۰	۱۲	۴	۷	۲۳	۴	۳۶	۵
۲۰۰۴	۶	۳	۱۳	۲۲	۶	۸۳	۱۰
۲۰۰۸	۵	۶	۳	۱۴	۴	۶۸	۹
۲۰۱۲	۱۰	۷	۷	۲۴	۷	۷۲	۱۳

نتایج جدول (۲)، نشان می‌دهد که بین مجموع مدال‌های کسب شده با تعداد ورزشکاران شرکت کننده ایران در بازی‌های پارالمپیک، با مقدار ضریب همبستگی

۰/۵۷۹ در سطح خطای ۰/۰۱ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

جدول ۲. آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه بین مجموع مدال و شرکت کنندگان

Sig	r	N	متغیرها
		۳۷۵	تعداد شرکت کنندگان
۰/۰۰۰۱	۰/۵۷۹	۱۱۲	مجموع مدال‌های کسب شده در بازی‌های پارالمپیک

$P \leq 0/01$

مطابق نتایج جدول (۳)، بین تعداد مجموع مدال‌های کسب شده با جنسیت (مردان) ورزشکاران شرکت کننده

ایران در بازی‌های پارالمپیک، با مقدار ضریب همبستگی ۰/۵۳۸ در سطح خطای ۰/۰۱ رابطه مثبت و معناداری

وجود دارد. بین مجموع مدال با جنسیت (زنان) ورزشکار ارتباط معناداری وجود نداشت.

جدول ۳. ارتباط تعداد شرکت کنندگان با تعداد مجموع مدال‌های کسب شده در بازی‌های

پارالمپیک			
جنسیت	N	r	Sig
مرد	۳۴۸	۰/۵۳۸	۰/۰۰۰۱
زن	۲۷	۰/۲۱	۰/۱۵۳

$P \leq 0/01$

پارالمپیک ۲۰۰۴ است. همچنین، در جدول (۵)، نتایج آزمون کروسکال والیس نشان داده که تفاوت معناداری در مقایسه مجموع مدال‌های کسب شده ایران در بازی‌های پارالمپیک (هفت دوره حضور از چهارده دوره برگزاری) مشاهده نشد.

در جدول (۴) میانگین رتبه و تعداد مدال‌های کسب شده در بازی‌های پارالمپیک توسط ورزشکاران ایران نشان داده شده است که بیشترین میانگین رتبه مربوط به بازی‌های پارالمپیک ۱۹۹۶ (۳۴/۸۸) بوده، در حالی که کمترین میانگین رتبه (۲۱/۰۵) مربوط به بازی‌های

جدول ۴. مقایسه مجموع مدال‌های ایران در بازی‌های پارالمپیک

بازی‌های پارالمپیک	تعداد مدال کسب شده	میانگین رتبه
۱۹۸۸	۴	۲۳/۶۳
۱۹۹۲	۳	۲۵/۶۷
۱۹۹۶	۴	۳۴/۸۸
۲۰۰۰	۵	۳۲/۲۰
۲۰۰۴	۱۰	۲۱/۰۵
۲۰۰۸	۹	۲۳/۵۶
۲۰۱۲	۱۳	۲۱/۵۰

جدول ۵. نتایج آزمون کروسکال والیس برای مقایسه مجموع مدال‌های کسب شده ایران در ادوار مختلف بازی‌های پارالمپیک

متغیر	X^2	df	sig
مجموع مدال‌های کسب شده در دوره‌های مختلف پارالمپیک	۵/۷۸۰	۶	۰/۴۴۸

۷، نتایج آزمون کروسکال والیس را نشان می‌دهد که بین رشته‌های ورزشی از نظر تعداد و مجموع مدال‌های کسب شده تفاوت معناداری وجود دارد به گونه‌ای که رشته دو میدانی بیشترین تعداد مدال را به خود اختصاص داده و دارای بیشترین میانگین رتبه (۴۴/۲۹) می‌باشد.

نتایج جدول (۶) در خصوص مدال‌های کسب شده توسط ایران در رشته‌های حضور یافته در بازی‌های پارالمپیک است، که بیشترین میانگین رتبه مربوط به رشته دو میدانی (۴۴/۲۹) و کمترین میانگین رتبه مربوط به رشته‌های شنا، تنیس با ویلچر، دوچرخه سواری و بسکتبال با ویلچر و ... (۱۱/۰۰)، می‌باشد. جدول شماره

جدول شماره ۶. مقایسه وضعیت میانگین رتبه و تعداد مدال در هر رشته ورزشی

رتبه	میانگین رتبه	تعداد مدال کسب شده	رشته ورزشی
۴۴/۲۹	۷	۷	دومیدانی
۱۱/۰۰	۳	۳	گلبال
۳۵/۱۷	۶	۶	وزنه برداری
۲۸/۵۰	۷	۷	والیبال نشسته
۱۱/۰۰	۴	۴	تنیس روی میز
۲۳/۰۰	۵	۵	تیراندازی
۱۶/۸۳	۳	۳	تیر و کمان
۲۲/۶۷	۳	۳	فوتبال هفت نفره
۲۲/۶۷	۳	۳	جودو
۱۱/۰۰	۲	۲	بسکتبال با ویلچر
۱۱/۰۰	۲	۲	دوچرخه سواری
۱۱/۰۰	۱	۱	تنیس با ویلچر
۱۱/۰۰	۱	۱	شنا
۱۱/۰۰	۱	۱	فوتبال پنج نفره

جدول ۷. آزمون کروسکال والیس برای مقایسه مدال‌های کسب شده ورزشکاران با تعداد رشته‌های ورزشی

متغیر	X^2	df	sig
مجموع مدال‌ها	۳۶/۰۲۸	۱۳	۰/۰۰۱
رشته ورزشی			

آسیایی به این نتیجه دست یافتند که نوسانات عملکرد ایران در بازی‌های المپیک در مقایسه با دیگر رقبا، سینوسی شکل (با جهش‌های نزولی و صعودی بلند) بوده و فاقد ثبات بوده است. در تحلیل این یافته باید عنوان کرد که، سیاستگذاری صحیح و طرح استراتژیک برای پرورش، توسعه و حفظ ورزشکاران پارالمپیک در کنار توجه به نیازهای اساسی و زیرساخت‌های لازم (مکان‌های تمرین، حمایت‌های علوم ورزشی و غیره) می‌توان زمینه ادامه موفقیت‌های آنها را به همراه داشته باشد. مثلاً، حفظ رتبه یازده ایران در بازی‌های ۲۰۱۲ پارالمپیک لندن که بهترین عملکرد ایران در هفت دوره حضور در بازی‌های پارالمپیک بوده و تلاش برای تک‌رقمی کردن این رتبه نیازمند سرمایه‌گذاری و حمایت مسئولین و برنامه‌ریزی صحیح تا دوره بعد را نیازمند است (۸).

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌های تحقیق، باید بیان کرد که کاروان پارالمپیک ایران از هفت دوره‌ای که در این رویداد بین‌المللی حضور داشته است، نتایج متفاوتی را کسب کرده است. که این نتایج دارای فراز و نشیب‌های متعددی در ادوار مختلف این بازی‌ها بوده است. به‌طور کلی، بهترین عملکرد کاروان پارالمپیک ایران در بازی‌های ۲۰۱۲ لندن با کسب ۲۴ مدال و کسب رتبه یازدهم و ضعیف‌ترین عملکرد مربوط به بازی‌های ۱۹۹۲ بارسلون بوده است که در این بازی‌ها فقط ۴ مدال کسب شده بود. بنابراین، نوسانات عملکرد ایران در ادوار مختلف این بازی‌ها مشهود است. این یافته با نتایج تحقیق عسگری، عیدی (۱۳۹۱) هم‌جهت است. این محققین با ارزیابی عملکرد ایران در بازی‌های المپیک تابستانی در مقایسه با رقبای

دیگر نتایج این تحقیق بر اساس جدول (۲) حاکی از آن است که بین تعداد ورزشکاران اعزامی و مجموع مدال‌های کسب شده، رابطه معناداری وجود دارد ($F=0/538$) ($P \leq 0/01$). یعنی در هر دوره ای که تعداد ورزشکاران اعزامی کشورمان در این مسابقات بیشتر بوده اند تعداد مدال بیشتری نیز متناسب با آن بدست آمده است. در واقع نتایج تحقیق به خوبی نشان می دهد که از پارالمپیک ۲۰۰۰ سیدنی به بعد، تعداد ورزشکاران کشورمان رو به افزایش بوده اند و سهم آنها از نیز از تعداد مدال‌های کسب شده بیشتر بوده است، اما در سه دوره قبل از بازی‌های ۲۰۰۰ سیدنی، تعداد ورزشکاران کشورمان اندک بوده و تعداد مدال‌های کسب شده هم کمتر بوده است. داماسک و همکاران (۲۰۰۶) نیز، در تحقیق خود بیان کردند که کشورهای ایالات متحده و روسیه با اعزام تعداد ورزشکار بیشتر به مسابقات المپیک، بخش زیادی از مجموع مدال‌های بازی‌های المپیک را از آن خود کرده اند، که با نتیجه تحقیق حاضر هم خوانی دارد (۱۲) اما نتایج تحقیق عیدی و همکاران (۱۳۹۳)، یافته‌های این تحقیق را تایید نمی کند. این محققین تحقیقی را در زمینه عملکرد کاروان اعزامی ایران از بازی‌های المپیک ۱۹۴۸ تا ۲۰۰۸ انجام داده بودند و بین افزایش تعداد ورزشکاران و کسب تعداد مدال بیشتر ارتباط معناداری بدست نیاورده بودند که دلیل این مغایرت را می توان احتمالا جامعه متفاوت تحقیق و وضعیت متفاوت بازی‌های المپیک نسبت به بازی‌های پارالمپیک عنوان کرد. در تحلیل این یافته باید عنوان کرد که کسب سهمیه بیشتر بازی‌های پارالمپیک و اعزام و حمایت از ورزشکاران بیشتر به مسابقات، شانس کسب تعداد مدال‌های بیشتری را نیز به همراه دارد. البته جزئیات بیشتر تحقیق نشان داد که بین تعداد مدال‌های کسب شده و جنسیت ورزشکاران شرکت کننده در این

مسابقات رابطه معناداری وجود دارد، که این رابطه در مردان ورزشکار معنادار و بین ورزشکاران زن ارتباط معنادار نبود (جدول ۲). در تیم پارالمپیک کشورمان بیشترین ورزشکار اعزامی را آقایان تشکیل داده اند و ورزشکاران زن سهم کمتری را از کاروان اعزامی کشورمان به خود اختصاص داده اند. بنابراین متناسب با آن سهم کمتری نیز از تعداد مدال‌های کسب شده را به نسبت آقایان داشته اند. دیمیتریا (۲۰۰۹)، در تحقیق خود که ادوار مختلف بازی‌های المپیک را مورد بررسی قرار داده بود نشان داد که ارتباط معناداری بین جنسیت ورزشکاران با کسب مدال بیشتر وجود دارد که بر اساس آن مردان ۵۶٪ و زنان ۴۴٪ از تعداد مدال‌های این بازی‌ها را به خود اختصاص داده اند که در مورد مردان با نتیجه تحقیق حاضر هم خوانی دارد اما در مورد زنان با نتیجه این تحقیق هم خوانی ندارد (۱۳). عیدی و سجادی (۱۳۸۸) نیز، که عملکرد کشور‌های مختلف در بازی‌های المپیک را تحلیل کرده بودند نشان دادند که سهم قابل توجهی از تعداد مدال‌های کسب شده در این بازی‌ها توسط زنان بدست آمده است که با نتیجه تحقیق حاضر هم خوانی ندارد. در این راستا می توان تعداد بیشتر ورزشکاران مرد و موفقیت آنها نسبت به تعداد اندک ورزشکاران زن را توجیه کننده این رابطه و عدم رابطه دانست که اعزام ورزشکاران بیشتر زن پارالمپیک و توجه بیشتر به ورزش زنان می توان مفید باشد. این مورد حاکی از آن است که قاره‌ها می توانند با اعزام تعداد تیم‌های متعدد و در قالب ورزشکاران بیشتر به مسابقات پارالمپیک و همچنین توجه ویژه به ورزش بانوان سهم خود را از تعداد مدال‌های توزیع شده بیشتر کنند (۴).

با مقایسه میانگین رتبه‌ها و مدال‌های کسب شده در دوره‌های مختلف بازی‌های پارالمپیک مشخص شد که بیشترین میانگین مربوط به پارالمپیک ۱۹۹۶ است و

می‌تواند مفید باشد که لازم است مسئولان کشورمان با سیاست‌گذاری و سرمایه‌گذاری بیشتر در این رشته‌ها، شانس کسب مدال بیشتر در دوره‌های بعدی این مسابقات را برای کاروان اعزامی کشورمان بالا ببرند. از آنجایی که قهرمانان معلول کشورمان در ادوار مختلف بازی‌های پارالمپیک عملکرد قابل قبولی را داشته و مدال‌های رنگارنگی را در رشته‌های مختلف برای کشورمان کسب کرده‌اند، این موضوع مستلزم نگاه ویژه مسئولان ورزش کشور به اهمیت این بازی‌ها و توسعه موازی رشته‌های مختلف ورزشی برای کسب تعداد مدال بیشتر می‌باشد.

در جمع‌بندی پایانی باید بیان شود که با توجه ویژه به ورزش معلولان و توسعه و گسترش آن، می‌توانیم کمک‌شایانی جهت ارتقا سطح روانی و سلامت عمومی سایر معلولان جامعه و تشویق و گرایش آنها به ورزش و از طرفی، کسب مدال‌های بیشتر در مسابقات پارالمپیک را در آینده ترسیم کرد. بنابراین، موفقیت ورزشکاران پارالمپیکی و به‌هتزاز درآوردن پرچم کشورمان در این میدان، وجهه مناسب در شان ایران اسلامی در جهان بین‌المللی ورزش را به همراه خواهد داشت. بنابراین لازم است که مسئولین توجه بیشتری به ورزش معلولان نمایند و در صدد فراهم کردن امکانات مناسب و زیرساخت‌های لازم برای افزایش سطح کمی و کیفی ورزش معلولان و جانبازان باشند. در این رابطه لازم است که مسئولان ورزش کشورمان توجه ویژه‌ای به ورزش زنان و رشته‌های پرمدالی همچون دو و میدانی داشته باشند و همچنین سعی در اعزام تعداد بیشتر ورزشکاران در قالب تیم‌های ورزشی متعدد را داشته باشند.

کمترین میانگین نیز مربوط به پارالمپیک ۲۰۰۴ می‌باشد (جدول ۴). همچنین در این رابطه نتایج آزمون کروسکال والیس تفاوت معناداری را بین میانگین رتبه‌ها و تعداد مدال‌های کسب شده نشان نداد (جدول ۵). از طرف دیگر، با مقایسه میانگین رتبه‌ها و مدال‌های کسب شده در مورد رشته‌های ورزشی اعزامی به این مسابقات، مشخص شد که بیشترین میانگین مربوط به رشته دو و میدانی است (جدول ۶) که نتایج آزمون کروسکال واریس در این رابطه، تفاوت معنادار بین میانگین رتبه‌ها و رشته‌های ورزشی را نشان داد (جدول ۷). بر این اساس، رشته دو و میدانی بیشترین تعداد مدال‌ها را کسب و نسبت به سایر رشته‌ها سهم بیشتری را در ارتقا جایگاه و افزایش سهم بازار ایران از مدال‌های پارالمپیک داشته است. نتایج این تحقیق با تحقیقات لی (۲۰۰۷)، کشور‌های اروپایی با سرمایه‌گذاری در رشته‌های پرمدالی همچون دو و میدانی رشد کردند (۱۶)، داماسک و همکاران (۲۰۰۶)، افزایش تعداد ورزشکاران باعث کسب مدال‌های بیشتری شده است (۱۲)، سین (۱۹۹۹)، کشور‌های اروپایی بیشترین تعداد مدال را در رشته‌های پرمدال دو و میدانی و شنا کسب کردند (۱۵)، و بخشی از تحقیق عبدی (۱۳۸۸)، که کشورهای آسیایی بعد از المپیک ۱۹۸۸ سئول سیر صعودی در کسب مدال در این رشته داشته‌اند، همسو است (۶). بر این اساس، با توجه به اهمیت رشته‌های پایه و پرمدال دو و میدانی هم در بخش بازی‌های المپیک تابستانی و بازی‌های پارالمپیک، لزوم توجه بیشتر به توسعه این رشته پایه و سرمایه‌گذاری ویژه برای کسب مدال‌های بیشتر در این مورد نیاز است. همچنین توجه اساسی به سایر رشته‌های اعزامی کشورمان که تعداد مدال‌های کمتری از طریق آنها بدست آمده است،

منابع و مآخذ

۱. جکسون، ریچارد (۱۳۸۰). راهنمای مدیریت ورزشی، ترجمه خبیری و همکاران، تهران انتشارات کمیته ملی المپیک، چاپ دوم، ص ۴۳-۴۵.
۲. رستگاری، مهدی (۱۳۸۸). قوانین و استاندارد های اماکن ورزشی معلولان، تهران، انتشارات عصر انتظار، چاپ سوم، ص ۶۱-۶۵.
۳. سجادی، سید نصرالله (۱۳۸۸). مدیریت سازمان های ورزشی، انتشارات سمت، تهران، چاپ نهم، ص ۸۴-۸۷.
۴. سجادی، سید نصرالله (۱۳۸۵). آشنایی با جنبش المپیک. انتشارات کمیته ملی المپیک، تهران، چاپ اول، ص ۹۲-۹۴.
۵. سجادی، سید نصرالله، صفری، حمیدرضا، ساعت چیان، وحید، رسولی، سید مهدی (۱۳۹۲). اولویت بندی عوامل مؤثر بر موفقیت کاروان ورزشی ایران در بازی های آسیایی ۲۰۱۰ گوانجو، پژوهش های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، ۳ (۵)، ص ۱۴-۱.
۶. عبدی، حامد و سجادی، سید نصرالله (۱۳۸۸). مقایسه قاره ای نتایج و مدال های بازی های المپیک تابستانی (۲۰۰۴-۱۸۹۶). فصلنامه المپیک. شماره ۴۵، ص ۸۱-۹۲.
۷. عزیزی، سارا (۱۳۸۵). تاریخچه بازی های پارالمپیک، سایت مرکز ضایعات نخاعی جانبازان، ص ۲۵-۴۶.
۸. محمد زمانی، تورج، عبدی، حسین، عسگری، بهمن (۱۳۹۱). ارزیابی عملکرد ایران در بازی های المپیک تابستانی در مقایسه با رقبای آسیایی، طرح پژوهشی خاتمه یافته، دانشگاه آزاد اسلام آباد، ص ۵۲-۸۶.
۹. عبدی، حسین، عباسی، همایون، نظری، فرهاد، عیدی پور، کامران، سوری، ابودر (۱۳۸۹). ارزیابی و تحلیل عملکرد ورزشکاران ایران در بازی های المپیک تابستانی (۱۹۴۸ لندن - ۲۰۱۲ لندن). پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۲ (۴)، ص ۱۰۱-۹۱.
۱۰. مهرجردی، محمد حسین (۱۳۹۱). بسط یک مدل ناپارامتریک برای ارزیابی عملکرد کشورهای شرکت کننده در بازی های المپیک، نشریه مدیریت ورزشی، ۱۴، ص ۱۹۶-۱۷۷.

11. Olympic and Paralympics Games Report (2004). Custom Index Solutions Research Report, the Mc Grow Hill Company, pp: 312-363.
12. Damask, L, et al (2006). Olympic Medal as Fruits of Comparison. Journal Of Experimental Psychology, Applied, 12, (3) pp: 166-178.
13. Dimitria, P (2009). Statistical Profile of Medals at the Beijing 2008 Olympic Games: Differences among Geographic Regions and Gender Trends. 17th International Seminar on Olympic Studies for Postgraduate Students, pp: 409- 416.
14. Lins, M., Gomes, E.G., Soares, J., Soares, A. (2003). Olympic Ranking Based On a Zero Sum Gains Deal Model". European Journal of Operational Research, 148, pp: 312-322.
15. Sinn, A, E (1999). Power, Politics and the Olympic Games. Library of Congress Cataloging-In Publication Data, pp: 211-219.

16. Yongjun, Li (2007). The Study of China Medals in the Olympic Games, University Of Science and Technology of China, Research Report for International Olympic Committee, pp: 17-65.